

Klamarik és Pirchala műveihez hasonlatos, de amazokénál sokkal jobban használható művét, *A középiskolák igazgatásának kézikönyvét*. Pintér Jenő e művében a gyakorlati élet követelményeit tartotta szem előtt; nem történeti átpillantásokat, nem tisztán elméleti pedagógiai és didaktikai kérdéseket tárgyal, sem rendeleti szöveggyűjteményt ad, hanem nagy rendszerességgel meg-
eleveníti előttünk a középiskola belső életét, bemutatja azt a lázas munkát, mely középiskoláink falain belül folyik és rámutat arra, hogy mi a kötelessége a középiskolával szemben a főigazgatónak, igazgatónak, tanárnak és a tanulónak egyaránt. Ez a könyv feleslegessé teszi a rendeletek tárának, Hivatalos Közlönyöknek böngészését, mert a legapróbb részletekig kiterjeszkedik a középiskolai adminisztrációnak minden pontjára. Az egész mű 17 fejezetre oszlik s a hozzácsatolt *Névmutató* olyan kiváló körültekintéssel és pontossággal van egybeállítva, hogy egy pár pillanat alatt a középiskolai adminisztráció legszövevényesebb ügyéről is pontos felvilágosítást és útmutatást nyerhet az érdeklődő.

Csak több lapra terjedő ismertetéssel lehetne érdeme szerint bemutatni Pintér Jenő könyvét, csak így lehetne kellőleg méltatni az ő nagy átpillantó-képességét és a középiskolai tanügy iránti rajongó szeretetét. Pintér Jenő kitűnő könyvének tanulságai fogják a világháború, a forradalmak s az azokat követő nehéz idők zavarai által sarkából kiforgatott középiskolát újjáteremteni. Örök hálával tartozik Pintér Jenőnek a mai tanárnemzedék, hogy időt, költséget nem kímélve, minden haszon nélkül összehozta azt a könyvet, mely nélkül egy lépést sem lehet tenni az iskolában. Pályatársaimnak figyelmébe ajánlom *A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyvét*, legyen mindnyájunknak kötelességünk annak lapjait forgatni, mert az abból leszűrt tanulságokkal az országnak, a magyar fajnak teszünk megbecsülhetetlen szolgálatot.

Barthos Indár.

Heródek Károly: Emlékkönyv a vakok József nádor kir. orsz. intézete 100 éves fennállásának ünnepe alkalmára. Budapest, 1926. A Franklin-Társulat nyomása. (N. 8-r., 179 l.) Ára 4 pengő.

A vakok budapesti intézete, amint a könyv címéből is megtudjuk, a folyó évben töltötte be fennállásának 100. esztendejét. Ez idő alatt sok viszontagságon és hányattatáson keresztül jutott el mai díszes otthonába és működésének magas színvonalára. Az intézet József nádor kezdeményezésére keletkezett 1826-ban. Pozsonyban, de csakhamar Budapestre került, s előbb az Üllői-úton, majd később a Király-utcában, a mai Zeneművészeti Főiskola helyén folytatta működését, mígnem 1902-ben az István-úton levő tágas, modern, egészséges intézetbe költözött be, ahol külön pavillonban helyezik el az óvodás korú kis vak gyermekeket. Legnépesebb volt az intézet 1917-ben, amikor 264 vak növendék tanult benne. Ma 207 a növendékek száma. Ez a szám főleg a Trianonban ránk erőszakolt határok miatt esett le, de ettől eltekintve, örömmel kell tudomásul vennünk, amit a szerző a. 175. lapon megállapít, hogy a vakok

száma csökkenőben van; mert „a szemklinikák, kórházak és egyéb egészségügyi intézmények igen hathatós tevékenységet fejtenek ki oly irányban, hogy a vakok létszáma csökkenő tendenciát mutasson“. A vakok orsz. intézete az óvodás és iskolaköteles korú vakokkal foglalkozik, ezeknek közvetíti az elemi és a polgári iskola IV. osztályának megfelelő ismereteket és a jövődő életpályájukhoz szükséges kezűgyességet. Ezzel a nevelői munkával *Herodek Károly* igazgatón kívül, aki maga európai hírnevű jeles művelője a vakok oktatásügyének, 14 gyógypedagógiaileg képezett tanár, 4 zenetanár, 1 kézimunkatanítónő, 2 óvónő, 3 iparosmester (kosárfonó, kefekötő, zongorahangoló), 4 hitoktató, 6 irgalmas nővér, 2 férfi nevelő, 2 orvos (szemorvos és belgyógyász), 3 Braille-könyvtáros és nyomdász, 10 főből álló segítőszemélyzet foglalkozik, azontúl megfelelő számú férfi és nő cseléd is van az intézetben. Megjegyzendő, hogy nemcsak normális képességű vakokról van szó. De van az intézetben a gyengeelmű vakok és vaksiketek részére is külön-külön osztály. Van az intézetnek nyomdája is. Itt készülnek a vakoknak tapintás segítségével olvasható, domború nyomású könyvei s a *Vakok Közölnye* című folyóirat. Az intézet vezetősége csakhamar belátta azt is, hogy a vakoknál a nevelés és oktatás magában véve — legyen az a legkitűnőbbben megszervezve — nem elegendő. A vakok fogyatkozása megkívánja, hogy őket az intézet elhagyása után is gyámolítsuk, munkát, kenyeret, szükség esetén otthont is biztosítsunk nekik. Ez a gyámolítás azonban nem lehet a nevelőintézet feladata, ez már társadalmi teendő; de azért ez a társadalmi akció is csak akkor végezhet eredményes munkát, ha a nevelőintézettel szoros kapcsolatban működik. Megalapították tehát a Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesületet (Budapest, VII, Hermina-út 7.), mely az intézetből kikerülő vakot karon fogja és — ha a vak rá van utalva — továbbképzésben részesíti, s ami a fő, munkát, kenyeret és otthont biztosít a vakoknak. Az intézet szervezetét úgy építették fel, hogy a vakot az intézetbe lépésétől kezdve egész életén át neveli és gyámolítja. Elmondhatjuk azt is, hogy nincs vak Magyarországon, akiről — ha egyébként szeret dolgozni — ne gondoskodnának s aki koldulásra lenne utalva. És hogy ez így van, mindabban nagy része van a jubiláló orsz. intézetnek. És ha hálás szívvel emlékezünk meg a nemeslelkű József nádorról, ha nevét örök emlékül arany betűkkel az intézet homlokzatába véssük, ha munkatársait nagyra tartjuk: ne feledjük, hogy ezek az emberbarátok — bár nagyot alkottak — csak a kereteket, a nyers anyagot s a működés lehetőségét teremtették meg, ellenben a lelket a gyógypedagógus lehelte az anyagba. Nem volna teljes ez a százéves szép ünnep, ha az intézetnek negyedszázadon át működő, kiváló képességekkel megáldott igazgatójáról, Herodek Károlyról, s lelkes tanáráiról, a magyar gyógypedagógiai oktatásügynek ezekről a csendben dolgozó, önfeláldozó munkásairól, megfeledkeznénk. A jubiláló intézetnek pedig nem kívánhatunk jobbat, mint azt, hogy minél előbb jöjjön el az a boldog idő, amikor nincs rá szükség, mert nem lesz vak ember a hazában. De addig is, szerencsétlen vak embertársaink javára kívánjuk, hogy az intézet a mai szellemben éljen és virágozzék.

Eltes Máttyás.